

ENGELLİ BİREYLERLE DOĞRU İLETİŞİM

ENGELLİ BİREYLERLE DOĞRU İLETİŞİM

ENGELLİ BİREYE HİTAP ETME VE İLETİŞİME GEÇME

- Normal davranın!
- Engelli bireyin bizzat kendisi ile iletişim kurun. Yanında bulunan kişi veya refakatçiyi iletişim kurmak için aracı olarak kullanmayın.
- Engelli engelsiz herkes eşittir, ihtiyaçları karşılandığı müddetçe hayata aktif katılımını sağlayın.
- Kırıcı olabilecek sözlerden kaçının: ‘Tekerlekli sandalyeye mahkûm/bağlı, özürlü, sakat vb.’ Engelli olmayan birey için ‘normal’ kelimesini kullanmayın; ‘engelli olmayan/kısıtlılığı olmayan birey’ tanımlamalarını kullanın.
- Kendi düşüncelerinizle hareket etmeyin. Örneğin; tekerlekli sandalyedeki kişinin sizin yardımınıza ihtiyacı olduğunu düşünüp bireyin isteği olmadan yardım etme girişiminde bulunmayın. Yalnızca bir zorluk çektiğine şahit olursanız yardım teklifinde bulunun. Yardım etmek için izin isteyin.
- Kullanılan tekerlekli sandalye veya baston gibi araç gereçler engelli bireyin vücudunun bir parçası gibidir. Dokunurken dikkatli olun. Haber vermeden tekerlekli sandalyeyi hareket ettirmeyin. Tekerlekli sandalyeyi en iyi engelli bireyin kendisi kullanabilir. Onun yönlendirmeleri ile ilerleyin.
- Görme engelli bireyin rehberliğini yapan köpeğe dokunmayınız oynatmaya çalışmayınız. Rehber köpeği görevinden alı koymayınız.
- Görme engelli bireyin yanına gittiğinizde kendinizi tanıttınız ya da kendisini bilgilendirmeden yanından ayrılmayınız. Ayrılmadan önce bir şeye ihtiyacı olup olmadığını sorunuz.
- Görme engelli bireye girdiği ortamdaki kişileri tanıttınız, bulunduğunuz mekânı betimleyiniz.

GÖRME ENGELLİ BİREYE EŞLİK ETME

Görme engelli bireye yardımcı olmadan önce izin isteyiniz. Uygun görürse bir adım önünde durarak koluna girmesini sağlayınız. Siz onun koluna girmeyin, çünkü dengesini kaybetmesine sebep olabilirsiniz. Yürümeye başlamadan önce haber verin.

Dar bir yerden geçmeniz gerekiyorsa, dar yere geldiğinizi haber veriniz. Arkanıza geçmesini sağlayınız ve omuzunuzu tutarak sizi takip etmesini isteyiniz.

Görme engelli bireyi yönlendirdiğiniz sandalyeyi betimleyiniz. Büyük mü küçük mü? Sert mi yumuşak mı? Kol konulacak yerleri var mı, sırt dayayacak yer var mı?

Bir kapının önüne geldiğinizde haber verin. Bazı kapılar açıldığında kendiliğinden kapanır, bu nedenle kapının önünde siz olun, engelli birey arkanızda kapı kolunun olduğu tarafta dursun.

Görme engelli bireye merdivenlerde eşlik ederken iniyor veya çıkıyor olduğunuzu söyleyin. Trabzanı tutması için yardımcı olun. Trabzanlarda sizin elinizi takip ederek merdivende ilerlemesini sağlayın.

Göz Teması Kullanın

Tekerlekli sandalyedeki bireyle birlikte iken onun göz hizasına gelmek için eğilin ya da çömelin.

Mahremiyet

Engelli birey kendisi anlatmadıkça, kısıtlılığı hakkında merak ettiklerinizi sormayın.

Bırakın, isterse kendisi anlatsın.

Sesinizi ayarlayın

Ses tonunuz herhangi bir bireyle olduğu gibi olsun. Ses seviyenizde abartı olmasın. Kelimelerinizi seçerken abartıdan uzak durun.

- Kulağında işitme cihazı olan engelli bireyle konuşurken sesinizi yükseltmenize gerek yoktur.
- Görme engelli kişi de sizi duyabilir; ses yükseltmenize gerek yoktur

İşitme Engelli Bireylerle Konuşma

İşitme engelli bireyle konuşurken dudak hareketlerinizi görmesinin aksamayacağı şekilde durun. İşitme engelli bireyle konuşmaya başlamadan önce dikkatini üzerinize çekin. Bunun için duruma göre elinizi ona hitaben uzatın, omuzuna hafifçe dokunun. İşitme engelli olan bireyin olduğu sınıfta yüzünüz öğrenciye dönük anlatın.

ENGELLİ BİREYE DİKKATLİ DAVRANMA

- Tekerlekli sandalyedeki engelli bireyden eşyalarınızı taşıması için kendisine bırakmayın.
- Bir toplantı veya etkinlik düzenliyorsanız engelli bireyleri göz önüne alarak erişilebilirliği sağlayın. Aksi bir durum halinde engelli bireyi önceden bilgilendirin.
- İşitme engelli birey onları da içeren karar almaya dahil olmak ister, onun yerine kararlar almayınız.

Kısa boyluluk

Kısa boy engelliliği olan bireye , bu sorunu olmayanlara yapıldığı gibi iyi niyet ya da şaka yaparken ki gibi başını sıvazlamayın veya başından öpmeyin. Kısa boy engelliliği olan bireylerle göz teması için ya biraz geride durup bakın ya da eğilin.

Konuşma zorluğu olanlar

Kekeme birisiyle konuşurken cümlesini tamamlaması için kendisine zaman tanıyın. Konuşma bozukluğu olan engelli bireye onu anlamadığınızı söylemeyin, anladığınızı kadarını farklı bir ifadeyle siz tekrar edin.

Serebral Palsili Bireyler

Serebral Palsisi olan bireylerin sinir sistemlerindeki hasarları neticesinde kas kontrolü zorluğu ve konuşma güçlüğü yaşarlar. Bir serebral palsisi olan bireyle karşılaştığınızda sarhoş ya da bir aciliyet arz eden bir sağlık sorunu olduğunu düşünebilirsiniz. Durumu gözlemlemek için kendinize zaman tanıyın.

Motor hareket bozuklukları

Tourette sendromu olan bireyler istemsiz sesler çıkarabilir veya tikleri olur. Bir Tourette sendromu olan bireyle konuşurken bir takım sesler çıkarırsa , bitmesini bekleyin ve sohbete sakın bir şekilde devam edin.

Görünmeyen Engellilikler

AIDS, Bazı Kronik Hastalıklar

- Çoğu AIDSli bireyler kendilerini damgalanmış hissederek. Kabul gördüğünü ifade eden basit bir el sıkma bu kişilere çok şey ifade edecektir.
- Görünmeyen engelliliği olan kişilerin olduğunu unutmamak gerekir. Bu kişi beklenmedik bir talepte bulunursa örneğin sıra beklerken öncelik istemek, dinlenmek için talepte bulunmak vs öncelik tanıyınız.

Öğrenme Zorluğu

- Öğrenme engeli olan disleksili bireyler yazılı metin okumada zorlanırlar. Sözlü açıklamalarla yardımcı olunabilir ve fazladan zaman verilebilir.
- Bazı öğrenme engeli olan bireyler bilgiyi işitsel olarak alamayabilir. Bu durum halinde bilgi kendisine yazılı olarak verilebilir.

Zihinsel Engelliler

Konuşurken

- Bir şey anlatırken parçalara bölerek anlatmak gerekir.
- Zihinsel engellilerle konuşurken açık, basit,somut ifadeler kullanın.
- Zihinsel engellilere bir konuda bilgi verecekseniz birkaç defa ve örnekler vererek açıklayınız.
- Zihinsel engelli bireylerle konuşurken bebekle konuşmuş gibi konuşmayın. Karar alırken

- Unutmayın, zihinsel engelli birey de bir yetişkindir. Kendisi ile ilgili daha olağandışı bir şey yoksa, kendi kararlarını almasına mani olmayınız.